

I. ELIMINACJE I ETAPU (SZKOLNE LUB MIĘDZYSZKOLNE)

Zawody I etapu składają się z eliminacji pisemnych i ustnych, polegających na samodzielnym przygotowaniu pracy pisemnej przez uczestników. Zakres i poziom wiedzy oraz umiejętności wymaganych od uczniów biorących udział w zawodach I etapu odpowiada poziomowi wymagań Podstawy programowej przedmiotu Historia dla szkół ponadpodstawowych (zakres rozszerzony), wystarczających do uzyskania oceny bardzo dobrej na zakończenie nauki przedmiotu:

a) w zakresie wiedzy:

- uczeń zna i rozumie pojęcia i zagadnienia zawarte w Podstawie programowej (zakres rozszerzony);
- opanował materiał zawarty w Podstawie programowej (zakres rozszerzony).

b) w zakresie umiejętności:

- precyzyjnie posługuje się terminologią historyczną;
- samodzielnie rozwiązuje zadania programowe.

c) w zakresie postaw:

- wykazuje zainteresowanie przeszłością własnego regionu, kraju;
- posiada system wartości oparty na tradycjach kultury i wzorcach osobowych;
- prezentuje postawę otwartości wobec innych tradycji, szacunku i tolerancji.

A. ELIMINACJE PISEMNE

Eliminacje pisemne zawodów I etapu polegają na samodzielnym przygotowaniu przez uczniów pracy na jeden z 7 tematów (opublikowanych na stronie internetowej Olimpiady Historycznej w dniu wskazanym w harmonogramie Olimpiady) odpowiadających następującym specjalnościom: 1) starożytność, 2) średniowiecze, 3) epoka nowożytna, 4) historia XIX wieku – do 1918 r., 5) historia XX wieku – po 1918 r., 6) historia parlamentaryzmu w Polsce, 7) historia regionu. Uczeń w czasie podanym w harmonogramie Olimpiady opracowuje temat. Praca (niezawierająca przypisów), nie licząc strony tytułowej i bibliografii, nie może przekraczać 20 tys. znaków ze spacjami (czcionka Times New Roman, 12, interlinia 1,5, marginesy 2,5 cm). W pracy muszą zostać wykorzystane lektury historyczne (pod pojęciem lektury rozumie się monografie naukowe, popularnonaukowe, artykuły z czasopism historycznych – naukowych i popularnonaukowych), których wykaz musi być załączony w postaci bibliografii umieszczonej na dodatkowej stronie. Praca pisemna powinna wykazać umiejętność samodzielnego gromadzenia informacji, analizy źródeł oraz konstruowania dłuższej wypowiedzi, a także samodzielnej oceny problemu. Praca oceniana jest przez nauczyciela, wyznaczonego przez Komisję Szkolną Olimpiady Historycznej. Nauczyciel dokonuje oceny pracy pisemnej w skali od 2 do 6, wraz z uzasadnieniem i komentarzem na karcie oceny. Ocena pracy jest zatwierdzana przez Przewodniczącą Komisji Szkolnej. Prace niespełniające wymogów formalnych są dyskwalifikowane. Ocen dobrej plus, bardzo dobrej lub celującej, umożliwiających kwalifikację do II etapu, nie mogą uzyskać prace zawierające istotne błędy merytoryczne.

B. ELIMINACJE USTNE

W części ustnej zawodów I etapu uczniowie odpowiadają na trzy pytania:

- 1) z zakresu podstawy programowej (zakres rozszerzony) z historii dla szkół ponadpodstawowych;
- 2) z zakresu jednej z wybranych specjalności (starożytność, średniowiecze, epoka nowożytna, historia XIX wieku, historia XX wieku, historia parlamentaryzmu w Polsce);
- 3) z zakresu znajomości wybranych lektur (uczeń na etapie szkolnym zobowiązany jest do przeczytania co najmniej 3 lektur wybranych z wykazu przygotowanego przez Komitet Główny).

II. ELIMINACJE II ETAPU (OKRĘGOWE)

Eliminacje II stopnia obejmują część pisemną i ustną. Zakres i poziom wiedzy oraz umiejętności uczniów zakwalifikowanych do etapu II odpowiadają wymaganiom Podstawy programowej przedmiotu Historia niezbędnym do uzyskania oceny celującej na zakończenie nauki historii (zakres rozszerzony) w szkole ponadpodstawowej:

a) w zakresie wiedzy:

- uczeń zna i rozumie pojęcia i zagadnienia wykraczające poza obowiązkowe wymagania programowe (zakres rozszerzony);
- interesuje się nowymi osiągnięciami nauki historycznej.

b) w zakresie umiejętności:

- posługuje się bogatym słownictwem i terminologią charakterystyczną dla nauki historycznej;
- umie korzystać w sposób krytyczny z różnorodnych źródeł historycznych;
- umie powiązać problematykę historyczną z zagadnieniami społecznymi poznanymi na innych lekcjach;
- umie analizować dzieje własnego regionu i kraju w powiązaniu z dziejami powszechnymi.

c) w zakresie postaw:

- wykazuje zainteresowanie przeszłością własnego regionu, kraju;
- ma system wartości oparty na tradycjach kultury i wzorcach osobowych;
- prezentuje postawę otwartości wobec innych tradycji, szacunku i tolerancji;
- prezentuje własne poglądy nt. tradycji i dziedzictwa kulturowego oraz potrafi skutecznie ich bronić;
- wykazuje poszanowanie dla odmiennych sądów i opinii.

A. ELIMINACJE PISEMNE

W części pisemnej uczniowie piszą wypracowanie na jeden z 6 tematów ustalonych przez Komitet Główny dla wszystkich okręgów i obejmujących następujące specjalności: 1) starożytność, 2) średniowiecze, 3) epoka nowożytna, 4) historia XIX wieku – do 1918 r., 5) historia XX wieku – po 1918 r., 6) historia parlamentaryzmu w Polsce. Eliminacje pisemne trwają 180 minut.

Oceny najwyższe: dobry plus, bardzo dobry i celujący, mogą uzyskać prace bez istotnych błędów merytorycznych. Muszą one zawierać samodzielną analizę i ocenę problemu postawionego w temacie, a ich autorzy powinni wykazać się znajomością różnych źródeł informacji, opinii i ocen historiografii. Uczniowie powinni wykazać się umiejętnością selekcji i syntezy materiału oraz konstruowania dłuższych form wypowiedzi. Prace pisemne na II etapie oceniane są przez eksperta i Przewodniczącego Komitetu Okręgowego, którzy dokonują oceny pracy pisemnej w skali od 2 do 6, wraz z uzasadnieniem i komentarzem na karcie oceny.

B. ELIMINACJE USTNE

Do eliminacji ustnych zawodów II etapu zostają zakwalifikowani uczniowie, którzy z pracy pisemnej uzyskali ocenę co najmniej dobrą. W części ustnej uczniowie odpowiadają na pytania:

- 1) z zakresu wybranej specjalności (do wyboru: starożytność, średniowiecze, epoka nowożytna, historia XIX wieku – do 1918 r., historia XX wieku – po 1918 r., historia parlamentaryzmu w Polsce);
- 2) z zakresu podstawy programowej (zakres rozszerzony);
- 3) z zakresu lektur przygotowanych na etap szkolny i okręgowy (przynajmniej 5 lektur, 3 lektury z wykazu Komitetu Głównego, 2 lektury zaproponowane przez ucznia).

III. ELIMINACJE III ETAPU (CENTRALNE)

Zakres i poziom wiedzy oraz umiejętności laureatów i finalistów eliminacji III stopnia wykraczają poza wymagania określone w Podstawie programowej kształcenia ogólnego dla przedmiotu historia (szkoły ponadpodstawowe, zakres rozszerzony). Zawężone do wybranej przez uczestnika

specjalności, zadania III etapu odpowiadają poziomowi wymagań (efektów kształcenia) określonych w standardach kształcenia dla studiów I stopnia dla kierunku historia:

a) w zakresie wiedzy:

– uczeń zna i rozumie pojęcia i zagadnienia z zakresu wybranej specjalności na poziomie treści nauczanych na studiach I stopnia kierunku historia;

– uczeń ma świadomość istnienia różnych opinii i dyskusji naukowych na temat zagadnień z zakresu wybranej specjalności.

b) w zakresie umiejętności:

– posługuje się słownictwem i terminologią właściwą dla naukowego opisu treści z zakresu wybranej specjalności;

– umie interpretować teksty źródłowe w języku polskim i wykorzystywać je w sposób krytyczny, odwołując się do szczegółowej wiedzy z zakresu wybranej specjalności.

c) w zakresie postaw:

– uczeń jest świadomy swoich obowiązków wobec ojczyzny wynikających z posiadania głębokiej wiedzy historycznej;

– uczeń darzy szacunkiem tradycję i dziedzictwo kulturowe, potrafi określić ich wartość i unikatowość;

– uczeń wykazuje postawę gotowości do podjęcia aktywnych działań na rzecz ochrony i promocji dziedzictwa historycznego.

Eliminacje etapu III (centralnego) obejmują:

przygotowanie pracy pisemnej z historii na jeden z sześciu podanych tematów (uczeń pisze pracę zgodnie z deklarowaną specjalnością) ustalonych przez Komitet Główny. Praca jest oceniana przez dwóch specjalistów danej dziedziny oraz weryfikowana przez Przewodniczącego Komitetu Głównego. W recenzji wskazuje się na wartość pracy, biorąc pod uwagę następujące kryteria: samodzielność i oryginalność ujęcia, umiejętność analizy i oceny problemu, poprawność merytoryczną, konstrukcyjną i językową, a także znajomość różnych opinii i ocen historiograficznych. Oceny najwyższe: dobry plus, bardzo dobry, celujący, mogą uzyskać jedynie prace spełniające ww. kryteria;

pisemną interpretację wskazanych tekstów źródłowych (zgodnych z deklarowaną przez uczestnika Olimpiady dziedziną historii) – ocenianą przez dwóch specjalistów oraz weryfikowaną przez Przewodniczącego Komitetu Głównego;

ustne odpowiedzi na dwa pytania z wybranej przez uczestnika specjalności oraz pytania nt.

zgłoszonych przez niego ośmiu lektur (monografii naukowych, popularnonaukowych, artykułów, 5 lektur z wykazu Komitetu Głównego, 3 lektury zaproponowane przez ucznia). Egzamin ustny odbywa się przed komisją trzyosobową.